

ZLATKO SVIBEN, REDATELJ 'GLEMBAJEVIH' NA DUBROVAČKIM LJETNIM IGRAMA

Todorićevo agrokorstvo je jedan zatvoreni svijet kao i GOSPODA GLEMBAJEVI

RAZGOVOR

Mi to tek sad shvaćamo, što je tu sve akumulirano, prevareno i što je krenulo u neku drugu mjeničnu svrhu. To je Krleža i onda poentirao, ali se osim toga on bavi i temom obitelji i žene, ali i smrti

"Gospoda Glembajevi" pod vodstvom redatelja Zlatka Svibena od 6. do 10. kolovoza zauzimaju taracu Umjetničke galerije Dubrovnik. Nakon "Areteja" (1972.) i "Kristofora Kolumba" (1973.), povratak je ovo Miroslava Krleže na Dubrovačke ljetne igre.

BRUNO LUCIĆ
 ŽELJKO TUTNJEVIĆ/HANZA MEDIA

•• Na presici ste kazali da je Dubrovnik "bog kulture", a Dubrovačke ljetne igre trebaju služiti svom bogu, a ne bogatstvu. Vidite li kraj tom služenju bogatstvu?

- To je jedan biblijski citat, koji se u hrvatskome prijevodu odlično posložio. Naime, kaže taj citat da se ne može služiti i Bogu i bogatstvu. Dubrovnik je apsolutno bio bogom naše kulture, i to oduvijek, a napose otako smo se kreirali kao nacija. Sada je Grad otišao spram bogatstva, pa je šteta ako Igre neće moći čuvati i relaciju kontra bogatstva. Nekada su predstave mogle biti bilo gdje, na Gundulićevoj, na stubama na Jezuita, a danas to vjerojatno i ne mogu. Bilo bi dobro da gradonačelnici, sektor kulture, Ministarstvo kulture po-

mognu da se dubrovački bog kulture održi. Vidim po plakatima da su Igre nekada bile i u lipnju i rujnu, možda bi i to bilo nešto. Sad je najveća koncentracija turista i nije baš jednostavno inscenirati i igrati. Ljudi su prije iz cijele Jugoslavije dolazili ovdje vidjeti reprezentaciju dramske i glazbene kazališne kulture, a je li to moguće danas, kada radije slušimo bogatstvu?

•• Najava kako će se "Gospoda Glembajevi" igrati u ambijentu za mnoge je bila odluka koja je, krležijanski rečeno, "na rubu pameti". Kako vi odgovarate na tu kritiku?

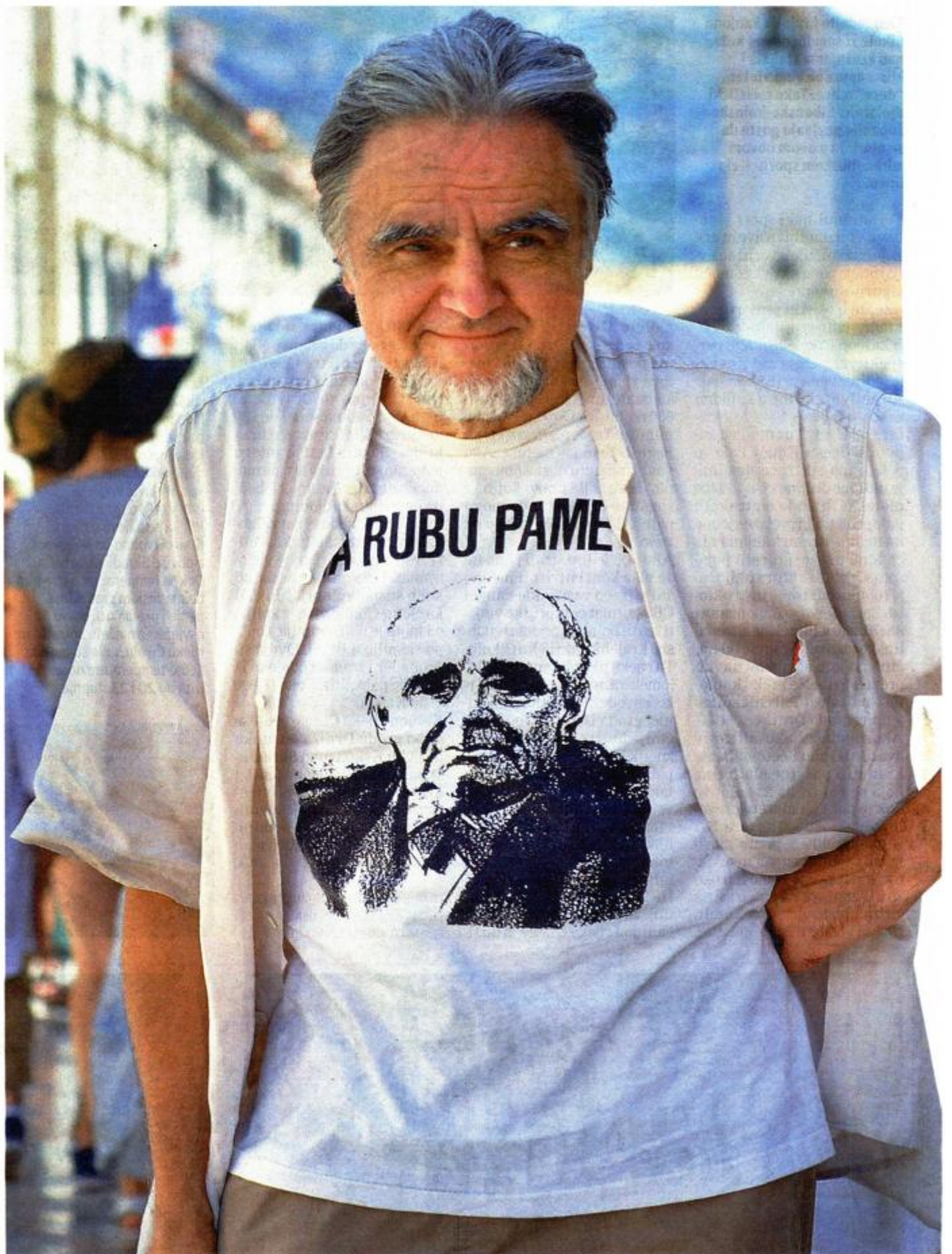
- Sigurno da nije baš jednostavno jer Krležin scenski prostor jesu tri precizno opisana interijera, a mi radimo u eksterijeru, ponajviše na velikoj taraci Umjetničke galerije. Uzgred, i terasa jest dramsko mjesto Krležina komada. Znači nama eksterijer glumi interijer. Međutim, ambijent ne mora biti samo ono što ambijentalno zateknemo. Možemo inscenacijski intervenirati i to je dio kazališnoga posla. Kazalište nerijetko i mora biti nešto što nije filmski realizam. Na kraju krajeva, je li tu

Krležini snovi

Skladatelj glazbe kazao je kako predstava blago 'skreće' prema mjuziklu. Hoće li pjevanje raspršiti ozbiljnost tog fatalnog trenutka, te fatalne noći?

- Ne mora biti. Ne mislim da je ovo mjuzikl. Recimo i 'Zločin i kazna' u ruskom teatru mogu biti - mjuzikl. Ne znači da je svaki mjuzikl nešto veselo, pogotovo kod svjetskih mjuzikla. Pjevanje nam je nešto što je u glavi i misli

glavnoga lika, nešto što on vidi i osjeća, nešto na razini snova. Krleža je inače bio opsjednut snovima. Matvejeviću je na posljednjem susretu Krleža rekao 'Zbogom', kao što je i Beli pri odlasku u bolnicu rekao 'Adio'. Bela mu je odgovorila: 'Adio, Krleža.' On se odmah pitao zašto nije rekao 'Do viđenja' i odmah je znao da je više neće vidjeti. I nije ju vidio, ona je umrla u bolnici, a on je ostao na Gvozdu.

Mladen Vujčić, Mijo Jurišić, Amar Bukvić

Plesni prizor iz predstave

Prvobitna akumulacija kapitala kod nas je još uvijek na snazi. Mi nismo kapitalisti kao Amerika i Engleska

Smrt je tema koja opsjeda Krležu, a predstavu počinjemo upravo sa sprovodnim prizorom

bio Robin Hood?! Zar nisu od Straduna radili nešto što su mogli negdje drugdje raditi?! I na filmu se u jednom ambijentu radi nešto drugo. Neke logike s vilom Banac ipak ima, ne samo stoga što je iz epohe XX. stoljeća i ne samo zato što je ona postala Umjetničkom galerijom, a glavni nam je lik drame - slikar, nego eventualno i zato što tu vilu i Krležu spominje. On, koji nije pretjerano volio Dubrovnik, spominje je u jednom svom tekstu.

•• Anja Šovagović Despot je kazala da je ona pod adrenalinom zbog svih ovih "rizičnih faktora": buke, galame, pjesme... I na taraci Umjetničke ima puno rizika - počevši od akustike pa do eventualne glasne glazbe iz okoline.

- Mi smo trebali biti zadnja premijera, 20. kolovoza. Ipak to nismo zato što nisu mogli naći termin, ima neki domjenak 12. kolovoza za 700 ljudi. Dakle, nisu mogli naći pet dana kada nema svadbe. I sada su neke predstave trebale početi u 23 sata jer oni na svadbama sviraju dotad. U pitanju je DJ ili čak neka živa glazba. Čini se da jedino 5. i 7. kolovoza nema svadbi. Na početku je bilo predviđeno da neke predstave počnu u 23 sata i ja nisam imao ništa protiv, dapače. Krležin komad traje od 1 iza ponoći do 5 ujutro. No, ostali smo na ovim terminima zbog publike iako je, na primjer, "Edip na Kolonu" počeo u cik zore na Srdu. Dakle, na istim ljetnim igrama se to prije događalo, a

sada je problematično ako se početak predstave pomakne u 23 sata. Hoće li vas svadba ugroziti? Da, hoće. To znači da ćemo malo u uvertirnome smislu i prolongirati izvedbu. Doduše, imamo primjerno ozvučenje s mikrofonskim bubicama, a motore će s ulice produkcija Igara zaustaviti. Pokušat ćemo dogovoriti da i automobili voze polako jer se tada ne čuju, motori se sigurno čuju, ali i to je manji problem. Veći je problem ako je glazba na terasi "Excelsiora", ali i to traje do 23 sata. No, to nije samo problem naše lokacije, to je problem posvuda u Gradu.

•• Čitanje Krleže podrazumijeva stalno gledanje fusnota. Na koje fusnote vi usmjeravate gledatelja tijekom vašeg redateljskog čitanja "Glembajevih"?

- Možda nije samo taj socijalni moment koji je Krleži onomad bio zanimljiv. Krleža je djelo pisao u kraljevsko i kapitalističko doba Jugoslavije, u doba kada je vladala ta prvobitna akumulacija kapitala. I kod nas ona još uvijek vlada, mi nismo kapitalistička zemlja kao Engleska ili Amerika, mi tek sad shvaćamo agrokorstvo Todoricevo i što je tu sve akumulirano, prevareno i što je krenulo u neku drugu mjeničnu svrhu. To je Krleža i onda poentirao, ali se osim toga on bavi i temom obitelji i žene, ali i smrti.

•• Tko su za vas danas Glembajevi?

- Rekoh, da su oni zatvoreni jedan svijet svakako i jedan dosta čvrsti mitski svijet, svijet koji nas vraća i poetsko-ekspresionističkoj dramskosti Krležinih "Legendi", svijet koji se kontinuirano temelji na relacijama spram obitelji i spram žene, ali isto tako i spram smrti. Smrt je tema koja opsjeda Krležu, a predstavu počinjemo upravo sa sprovodnim prizorom u kojemu stari Ignjat Glembay ustane iz pogrebne kočije i vidi sve to što vidi. Naravno, ustane i barunica Castelli, koja je ubijena koji sat poslije.

•• Krleža vrlo često govori da su mu mrtvaci stalno tu negdje prisutni i to ne samo u njegovim snovima. Zbog čega su oni nužni i aktualni? - Ovo s Agrokorom i Todoricom je jako slično, da ne kažem - identično. Za Krležinu je tematiku, novčarsko-kapitalističku, Darko Gašparović 80-ih, napose s primjerom Pubina naracijskoga čitanja artikla iz socijalističkih novina, napisao kako tu Krleža ima i feljtonističko-pamfletistički pristup. U dramskom smislu to i nije ponajbolje. Ali, eto - aktualno jest. Bit Krleže ipak nije samo u toj klasnoj svijesti i tome da je on, naravno, protiv kapitalizma i protiv zgrtanja bogatstva. Možda ga je i to opsjedalo, ali ga još više opsjeda Leone koji je iz tog istog razloga do kraja protiv svoje familije. Leone je i Glembay i Danielli. I jedno i drugo. Ovo drugo nužno otvara i drugi svijet. ●

Bit Krleže ipak nije samo u toj klasnoj svijesti i tome da je on, naravno, protiv kapitalizma i protiv zgrtanja bogatstva

Ekipa predstave